

JAMES ENSOR: ASPECTEN

DOOR KAREL VAN DE WOESTYNE

I.

EN Schilderij. Een Boek. En dan, natuurlijk, de Zee. „Mer pure, inspiratrice d'énergie et de constance, buveuse inassouvie de soleils sanglants". De woorden zijn van hem, die het Schilderij heeft gemaakt, die het Boek heeft geschreven. Veertien dagen geleden is hij één en zestig jaar oud geworden; één en zestig jaar lang heeft hij haar rythmischen slagzang gehoord op enkele meters van zijn huis, in het duistere huisje met zwarten gevel, waar hij, na zijne ouders, een stap van den hoogen dijk, rimpelrijke schelpen verkoopt en perlemoeren kinkhoorns op verguld-bronzen voet, naast Delft-blauwe matrozen, en baadsters van zalm-roze en bezwijmend bleek-blauw porcelein, en waar in het raam de zorgvuldige teekening hangt van eene Japansche Meermin. Hij kent ze als geen, de zee, ze is in zijne vochtige oogen besloten, zijne grijze oogen van wisselende kleurexpressie als zij, de zee, de zuivere zuiverende, die moed en taaiheid schenkt aan kunstenaars als aan visschers: beiden worstelaars zoo er ooit waren, al zuigt ze hun wil aan als bloedige zonnen.

Het lokkende voorjaar, dat mij al te vroegtijdig had verzaad van zoete boomgaarden-in-bloei, had mij naar haar teruggevoerd. en naar hem, die als zij, zout is en scherp, en steeds nieuw. Na jaren heb ik haar teruggezien, te Oostende. „Entrée de ville d'intense beauté maritime, dépourvue de banalité; vieille tour robuste et fruste, si bellement dressée". Het oorlog-Oostende is bijzonder tragisch geweest; aan den hoogen rug van zijn dijk stond het vol kanonnen als een stekelvarken vol dreigende stekels. Het beleefde de heldhaftigste daad van den oorlog: het aanvaren van de „Vindictive"; intusschen leefden de inwoners als troglodyten in hunne doorschudde kelders. Na de vier jaar dat het heeft geduurd en de twee die sedert dien verlopen zijn, fleurt Oostende weêr op, al blijven de duinen hol als tooneelduinen, al zit het Palace-hotel in een puntigen krans van marinegeschut op betonnen voetstukken; al begint, nauwelijks een half uurtje verder, het nog gapende blijk der teistering. De zee, zij, is onverschillig gebleven; zij rolt hare wisseling naar het strand, dat ze ros laat van schaaldiertjes en hemelsch blauw van trage waterplasjes; hare kuivige franjes krullen aan de kaaimuren; zij gaat, en zal te gepasten tijde terugkeeren; ze is niet, als de aarde gedenkend; ze heeft den oorlog vergeten. Zij is de gezondheid der wereld; zij blijft haar-zelf gelijk.

Goddank, ook hij, Ensor, is zich-zelf gelijk gebleven. Het zwart-ouder-